

א. **בוגרת והיא יתומה** — נדרה כשהיא בוגרת, והיא יתומה, שאין עליה רשות אב, וכגון שנישאה ואחר כך נתאלמנה, שכבר יצאה מרשות אביה.

ב. **נערה ובגרה, והיא יתומה** — נדרה בהיותה נערה, ולאחר מכן בגרה, והרי היא יתומה, שאיננה ברשות אביה כמו באופן הראשון.

ג. **נערה שלא בגרה, והיא יתומה** — נדרה כשהיא נערה, ועדיין היא נערה, והיא יתומה, שאיננה ברשות אביה כמו באופן הראשון.

שלוש אלו כלל אחד להם, שהיא אינה ברשות אביה.

ד. **בוגרת ומת אביה** — נדרה כשהיא בוגרת, ומת אביה.

ה. **נערה ובוגרת, ומת אביה** — נדרה בהיתה נערה, ולאחר מכן בגרה, ולאחר מכן מת אביה.

ו. **נערה שלא בגרה, ומת אביה** — נדרה כשהיא נערה ועדיין היא נערה, ומת אביה.

שלוש אלו כלל אחד להם, שאין לה אבא שיפר לה.

ז. **נערה שמת אביה, ומשמת אביה בגרה** — נדרה כשהיא נערה, ואחר מכן מת אביה, ולאחר מכן בגרה.

ח. **בוגרת ואביה קיים** — נדרה כשהיא בוגרת ואביה חי.

ט. **נערה בוגרת ואביה קיים** — נדרה כשהיא נערה ובגרה ואביה חי.

שלוש אלו כלל אחד להם, שהיא בוגרת, ולכן אין אפשרות לאביה להפר את נדרה.

רבי יהודה אומר: אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה, וחזרה אצלו ועדיין היא נערה. כלומר, אפילו שנישאת בהיותה קטנה, אינה חוזרת עוד לרשות אביה לאחר נישואיה.

גמרא:

אמר רב יהודה אמר רב:

זו, דברי רבי יהודה — רבי יהודה הוא זה המונה באופן זה.⁽³³⁾

אבל חכמים אומרים — חכמים מונים אותן בכללים מקוצרים,

שלש נערות נדרהין קיימין, ואלו הן:

א. בוגרת ב. יתומה ג. ויתומה בחיי האב — שאיננה ברשות אביה. דהיינו שנישאה ולאחר מכן נתאלמנה או נתגרשה, שאינה חוזרת לרשות אביה.

מתניתין:

נדרה האשה ואמרה: קונם שאיני נהנה [נהנית] לאבא [לאבא] ולאבאי, אם עושה אני על פיך. כלומר, נדרה שלא תיהנה מאביה או

33. ובירושלמי מפרש שאין מחלוקת בין רבי יהודה לרבנן אלא שרבי יהודה מנה באופן זה

אינה יכולה להיזהר שלא תבוא לידי ענוי נפש, ולכן אף נדר זה נחשב נדר ענוי נפש.

מאביו אם היא תהנה את בעלה.

וכן אם נדרה: קונם שאיני נהנית לך, אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך.

כלומר, נדרה שלא תיהנה מבעלה אם היא תהנה את אביה או את אביו —

הרי זה יפר.

גמרא:

תניא: אשה הנודרת: קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך, אם אני עושה לפיך,

רבי נתן אומר: לא יפר, משום שהנדר עדיין לא חל כל זמן שלא התקיים התנאי. ואי אפשר להפר נדרים שעדיין האשה לא נאסרה בהם בפועל.

וחכמים אומרים: יפר, כי לדעתם אפשר להפר נדרים שנדרה, אפילו כשלא חלו עדיין, והיא לא אסורה בהם.

וכן אם נדרה ואמרה: נטולה אני מן היהודים [אסורה אני בהנאה מכל היהודים] אם אני משמשתך —

רבי נתן אומר: לא יפר.

וחכמים אומרים: יפר.

ההוא גברא דאיתסר הנייתא דעלמא עליה

אי נסיב איתתא כי לא תנינא הילכתא — היה מעשה באדם שאמר: קונם עלי הנאה מכל העולם אם אשא אשה קודם שאלמד תורה.

רהיט כנפא ותובליא, ולא אמצוי למיתנא — ניסה אותו אדם ללמוד בכל כוחו, ולא עלה בידו.

אתא רב אחא בר רב הונא, ושבשיה — הטעהו, ואמר לו שלא יהא נאסר בהנאת העולם אפילו אם ישא אשה.

ואינסיב איתתא [ואכן הוא נשא אשה].

ושרקיה טינא — ולאחר שנשא אשה לקחו א-צ רב אחא בר רב הונא, וטחו בטיט כיון שאסור לו ליהנות מהעולם,⁽³⁴⁾ שהרי הוא נשא אשה קודם שלמד תורה, ואתייה לקמיה דרב חסדא [והביאו לפני רב חסדא שיתיר לו את נדרו].

והטעם שעשה כך, הוא משום שלפני נישואיו אי אפשר היה להתיר לו את נדרו, כיון שאי אפשר להתיר את הנדר קודם שהוא חל. ולכן הטעהו, כדי שישא אשה. ואז חל נדרו, והביאו לפני רב חסדא שיתיר לו את נדרו.⁽³⁵⁾

אמר רבא: מאן חכים למיעבד כי הא מילתא, אי לאו דרב אחא בר רב הונא דגברא רבה הוא [מי חכם לעשות מעשה זה אם לא אדם גדול כרב אחא בר רב הונא]!

כדי לחדד את התלמידים.

34. זהו פירוש הר"ן. אך יש ראשונים המפרשים שכיסהו בטיט כדי שלא יכירוהו רב חסדא כדי שלא יתבייש מכך שלא קיים את נדרו.

35. המהרי"ט שואל, הלא אין הנדר חל, דהרי אמרינן לעיל בפרק ג' שאם בשעת קיום התנאי לא ידע הנודר שיחול הנדר אין הנדר חל משום שזה נחשב נדרי שגגות. וכאן הרי לא ידע הנודר